

บทที่ 4 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติมที่ทางสถาบันการเงินใช้ในการพิจารณาสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกเหนือจากปัจจัยที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2

การสัมภาษณ์ดังกล่าว เป็นการสัมภาษณ์ในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านการวิเคราะห์สินเชื่อในสถาบันการเงินมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยผลของการสัมภาษณ์นี้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแบบจำลองงานวิจัย และการออกแบบสอบถาม (Questionnaire Design) ให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นั้น ประกอบไปด้วยพนักงานสินเชื่อระดับบริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจำนวน 3 ท่าน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มแรก เป็นผู้จัดการสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เอกชน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
 2. กลุ่มที่สอง เป็นผู้จัดการสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ได้แก่ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
- คณะผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

สำหรับธนาคารพาณิชย์เอกชน

- 1) ขั้นตอนและกระบวนการโดยสรุปในการพิจารณาสินเชื่อสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสถาบันการเงินที่ท่านทำงานอยู่
- 2) ปัจจัยที่สถาบันการเงินของท่านใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และปัจจัยใดที่มีความสำคัญมากที่สุด
- 3) เกณฑ์ในการแบ่งประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสถาบันการเงินที่ท่านทำงานอยู่
- 4) ความแตกต่างระหว่างการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเทียบกับวิสาหกิจขนาดใหญ่

แนวคำถามสำหรับสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ

- 1) ขั้นตอนและกระบวนการโดยสรุปในการพิจารณาสินเชื่อสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของสถาบันการเงินที่ท่านทำงานอยู่
- 2) ปัจจัยที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และปัจจัยใดที่มีความสำคัญมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์พนักงานสินเชื่อระดับบริหารของสถาบันการเงินทั้ง 3 แห่งสามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

การวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารกรุงเทพนั้น โดยส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือ 5'C เป็นหลัก และจะนำเครื่องมือในการวิเคราะห์ทางการเงินและบัญชี มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์สินเชื่อ ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์หีบการเงิน การจัดทำประมาณการกระแสเงินสดของกิจการ การปรับปรุงงบการเงินเพื่อให้สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการที่แท้จริง และการตรวจสอบรายการเคลื่อนไหวบัญชีเงินฝากของกิจการ นอกจากนี้พนักงานสินเชื่อยังต้องออกไปเยี่ยมชมกิจการของลูกค้าก่อนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่ออีกด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากผู้ขอสินเชื่อว่าตรงกับความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด

จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสินเชื่อทำให้ทราบว่า ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ นั้นธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Character) เป็นหลัก โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์ของผู้ประกอบการที่สามารถปรับตัวให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ และประวัติการติดต่อกับธนาคารที่ผ่านมาด้วย นอกจากนี้ปัจจัยด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) นั้นก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ธนาคารให้ความสำคัญควบคู่กัน กล่าวคือ หากผู้ขอกู้ที่มีคุณลักษณะบางประการที่ไม่ดี เช่น การมีประวัติผิดนัดชำระหนี้ โอกาสที่จะได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากธนาคารจะมีค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยที่ธนาคารให้ความสำคัญรองลงมา คือปัจจัยด้านหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) กล่าวคือ หลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นเพียงสิ่งที่ใช้ชดเชยความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้เท่านั้น แต่ไม่ได้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ

สำหรับเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธนาคาร
กรุงเทพนั้น จะแบ่งตามระดับวงเงินสินเชื่อที่ธนาคารให้การสนับสนุนเป็นหลัก โดยมีรายละเอียด
ดังนี้

- 1) ลูกค้านายขนาดย่อม คือลูกค้าที่ได้รับวงเงินสนับสนุนจากธนาคารตั้งแต่ 1 ล้านบาท ถึง
20 ล้านบาท
- 2) ลูกค้านายขนาดกลาง คือลูกค้าที่ได้รับวงเงินสนับสนุนจากธนาคารตั้งแต่ 20 ล้านบาท ถึง
200 ล้านบาท
- 3) ลูกค้านายขนาดใหญ่ คือลูกค้าที่ได้รับวงเงินสนับสนุนจากธนาคารตั้งแต่ 200 ล้านบาท
ขึ้นไป

ทั้งนี้ในส่วนของความแตกต่างในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อม เทียบกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ นั้น ทางผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า โดยหลักการแล้วการวิเคราะห์
สินเชื่อไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจขนาดใดก็ตามนั้นไม่มีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างเห็น
ได้ชัดคือ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลจากงบการเงิน
หรือการจัดทำแผนธุรกิจของกิจการ ดังนั้นในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม ทางธนาคารจึงให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และ
การมีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่มีมูลค่าสูงเพียงพอกับวงเงินสินเชื่อ มากกว่าการวิเคราะห์สินเชื่อ
ให้กับวิสาหกิจขนาดใหญ่

2. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

ในส่วนของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า ในการวิเคราะห์
สินเชื่อของ ธนาคารกสิกรไทยใช้เครื่องมือ 5 C's การวิเคราะห์ห้บการเงิน การจัดทำประมาณการ
กระแสเงินสด เป็นพื้นฐาน เช่นเดียวกับธนาคารอื่นๆ แต่ปัจจุบันธนาคารยังให้ความสำคัญกับการ
วิเคราะห์ห่วงจรรการค้าดำเนินธุรกิจ วงจรทางการเงินของธุรกิจ เพิ่มเติมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากทางธนาคาร
กสิกรไทยมีแนวคิดที่ว่า การที่ธนาคารจะสนับสนุนสินเชื่อให้กับธุรกิจใด ธนาคารจะต้องเข้าใจ
รูปแบบในการทำธุรกิจ (Business Model) ของผู้ขอสินเชื่อ นั้นๆ อย่างถ่องแท้ เพื่อที่ธนาคารจะได้
สามารถกำหนดประเภทสินเชื่อ และวงเงินสินเชื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ขอสินเชื่อ

สำหรับปัจจัยที่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ให้ความสำคัญมากที่สุดในการ
พิจารณาอนุมัติสินเชื่อก็คือ ปัจจัยด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ซึ่งธนาคารจะ
ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ห้บการเงินของกิจการเป็นอย่างมาก โดยพนักงานสินเชื่อจะต้อง

เรียนรู้วิธีการบันทึกบัญชีของกิจการเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงงบการเงินให้สะท้อนภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยทางด้านหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) นั้นธนาคารให้ความสำคัญในระดับหนึ่งเท่านั้น ถ้าหากกิจการสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีความสามารถในการชำระหนี้เพียงพอ ผลการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี และธุรกิจสามารถควบคุมความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานได้ ทางธนาคารอาจจะสนับสนุนสินเชื่อโดยเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันเพียงเล็กน้อย หรือไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรืออาจสนับสนุนสินเชื่อเต็มจำนวนมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันเลยก็ได้

สำหรับเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) นั้น ธนาคารใช้เกณฑ์ทางด้านวงเงินที่ของกู้ หรือ ยอดขายมาประกอบกันในการแบ่งกลุ่มลูกค้า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ลูกค้าขนาดย่อม คือ ลูกค้าที่มียอดขายไม่เกิน 50 ล้านบาท หรือของวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 10 ล้านบาท
- 2) ลูกค้าขนาดกลาง คือ ลูกค้าที่มียอดขายตั้งแต่ 50 ล้านบาท ถึง 400 ล้านบาท โดยวงเงินที่ขอสินเชื่อไม่จำกัด ตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป
- 3) ลูกค้าขนาดใหญ่ คือ ลูกค้าที่มียอดขายตั้งแต่ 400 ล้านบาทขึ้นไป โดยสามารถแบ่งย่อยออกได้ 2 กลุ่ม คือ
 - a. ลูกค้า CB เป็นลูกค้าที่มียอดขายตั้งแต่ 400 ล้านบาท ถึง 5,000 ล้านบาท
 - b. ลูกค้า MB เป็นลูกค้าที่มียอดขายตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป โดยธนาคารจะมีหน่วยงานพิเศษที่ดูแลลูกค้ากลุ่มดังกล่าวโดยเฉพาะ

ส่วนการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เปรียบเทียบกับวิสาหกิจขนาดใหญ่นั้น ทางผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจไม่ว่าขนาดใดก็ตามนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างอยู่ที่ความซับซ้อนในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจ กล่าวคือวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มียอดขายจำนวนมาก จะมีความซับซ้อนในรูปแบบการดำเนินธุรกิจมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นความต้องการสินเชื่อ หรือบริการทางการเงินจากธนาคารจะมีความซับซ้อนกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้การวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดใหญ่จะต้องใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์หลายประเภทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการวิเคราะห์สินเชื่อ ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากการที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีการดำเนินงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้วิสาหกิจขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งแตกต่างจากวิสาหกิจขนาด

กลางและขนาดย่อมที่มีการรวบรวมข้อมูลอย่างไม่เป็นระบบ ทำให้การวิเคราะห์สินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะต้องใช้วิธีการต่างๆ เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ หรือการเยี่ยมชมกิจการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของกิจการ และเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

3. ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า หลักการวิเคราะห์สินเชื่อมีลักษณะเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ทั่วไป คือ ใช้หลักการ 5C เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และมีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์งบการเงิน การทำประมาณการกระแสเงินสด เป็นต้น แต่เนื่องจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เป็นธนาคารที่ถูกจัดตั้งมาเพื่อสนับสนุนเงินทุนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพ แต่ประสบปัญหาทางการเงิน ได้แก่ ผู้ประกอบการรายใหม่ และผู้ประกอบการที่มีประวัติเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs : Non-Performing Loans) ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้บางส่วน ไม่สามารถขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไปได้ ดังนั้น เกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย อาจแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปในบางส่วน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

- 1) กรณีที่ผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ การวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารจะพิจารณาจากความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจเป็นสำคัญ ทั้งในส่วนของความเป็นไปได้ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และ การเงิน อย่างไรก็ตามทางผู้ประกอบการเองจะต้องมีคุณสมบัติบางประการที่พิสูจน์ได้ว่ามีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินกิจการได้ เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ในธุรกิจที่กำลังจะทำ หรือเคยผ่านหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการใหม่ หรือ มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีศักยภาพและน่าเชื่อถือเพียงพอ เป็นต้น
- 2) กรณีที่ผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ประกอบการที่มีประวัติเป็นลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารจะพิจารณาว่า ลูกหนี้รายนั้นมีความตั้งใจในการชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าวนั้น ได้มีการแก้ไขโดยผ่านกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และมีประวัติการผ่อนชำระมาแล้วอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ทั้งนี้ทางธนาคารจะทำการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ควบคู่กันไปด้วย

สำหรับปัจจัยหลักที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ นั่นก็คือ ปัจจัยด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) และใช้ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Character) เป็นปัจจัยรองลงมาที่ใช้พิจารณาควบคู่กันไป

ส่วนปัจจัยด้านหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) นั้น ทางธนาคารได้ให้ความสำคัญในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ธนาคารใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ ซึ่งในกรณีที่ลูกค้ามีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอกับภาระหนี้ ธนาคารอาจจะส่งไปให้บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) พิจารณา ค้ำประกันเพิ่มเติมส่วนที่ขาดให้ได้

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ทำให้ทราบว่าอีกปัจจัยที่ธนาคารนำมาใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อก็คือ ลักษณะการดำเนินธุรกิจ หรือประเภทของธุรกิจที่จะต้องไม่สร้างผลกระทบให้กับสังคมและประเทศชาติในทางลบ หรือ ผิดศีลธรรม เช่น ธุรกิจอาบอบนวด เป็นต้น

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ผลการสัมภาษณ์พนักงานสินเชื่อระดับบริหารทั้ง 3 ท่าน สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่สถาบันการเงินต่างๆ ใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยสถาบันการเงินทั้งสามแห่ง นำเอาหลักการวิเคราะห์ 5 C's มาใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์สินเชื่อ และใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์สินเชื่อ

ทั้งนี้ในประเด็นทางด้านความแตกต่างในการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเปรียบเทียบกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ พบว่าการวิเคราะห์สินเชื่อให้กับวิสาหกิจในทุกๆ ระดับ และทุกขนาด ไม่มีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลสินเชื่อและงบการเงินของวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มีสูงกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากการที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้จำนวนมากการจับข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลจึงเป็นระบบมากกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากวิสาหกิจขนาดใหญ่จึงมีหลักฐานข้อมูลเอกสารมาประกอบ ส่งผลให้ข้อมูลต่างๆ มีความน่าเชื่อถือมากกว่า

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสถาบันการเงินนั้น ทางผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นที่แตกต่างกันไป ดังนี้

- ธนาคารกรุงเทพ ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Character) เป็นหลัก ควบคู่กับปัจจัยทางด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity)
- ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) เป็นหลัก โดยมีปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Character) เป็นปัจจัยรองลงมา

ทั้งนี้ปัจจัยที่ทางผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นตรงกัน คือ ปัจจัยทางด้านหลักทรัพย์ค้ำประกัน เป็นปัจจัยที่สถาบันการเงินให้ความสำคัญในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ แต่ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้ขอสินเชื่อจะได้รับหรือไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวเป็นเพียงตัววัดความเสี่ยง แต่ไม่ได้สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การมีหลักทรัพย์ค้ำประกันมูลค่าสูงกว่าวงเงินสินเชื่อ ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินทั้ง 3 แห่งแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป ผลจากการสัมภาษณ์พนักงานสินเชื่อของสถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง ทำให้คณะผู้วิจัย ค้นพบปัจจัยอื่นๆ ที่สถาบันการเงินใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกเหนือจากปัจจัยที่ได้จากการทำการทบทวนวรรณกรรม อันได้แก่

- ธุรกิจหรือประเภทธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสังคม
- การมีวิสัยทัศน์ของผู้ประกอบการ